ИЮНЬ
2
1939 во
№ 76 (1039)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

КОЛХОЗНӦЙ СТРОЙ ЁНМӦДӦМ ВӦСНА ТӦЖДЛУН

Миян социалистическӧй странаса видзму овмӧс— медся крупнӧй, медся механизированнӧй став мирын. Миян странаса видзму овмӧсын безраздельнӧя господствуйтӧ производствын социалистическӧй система. Колхозъяс миян сиктын лоисны дзик ӧти вынӧн да дзик ӧти кӧзяинӧн. Колхознӧй строй незыблимӧй, сійӧ пырис миян крестьянство олӧмӧ. Тайӧс лои шедӧдӧма Ленин—Сталин партия мудрӧй веськӧдлӧм улын.

Большевикъяслӧн партия, сылӧн Сталинскӧй Центральнӧй Комитет, народъяслӧн великӧй вождь Сталин ёрт мудзлытӧг тӧждысьӧны колхознӧй строй водзӧ дугдывтӧг ёнмӧдӧм вӧсна, колхознӧй крестьянстволысь благосостояние кыпӧдӧм вӧсна. ВКП(б) Центральнӧй Комитет бӧрья Пленумлӧн шуӧмъяс эм колхознӧй строй вӧсна партия тӧждлунлӧн пример, марксистско-ленинскӧй веськӧдлӧмлӧн образец.

„Колхознӧй муяс разбазаривайтӧмысь видзан мераяс йылысь“ да „1939 вося урожай идраліг кежлӧ да сельскохозяйственнӧй продуктаяс заготовитіг кежлӧ лӧсьӧдчӧм йылысь“ ВКП(б) Центральнӧй Комитетлӧн да СССР-са Совнаркомлӧн бӧрья лунъясӧ йӧзӧдӧм постановлениеяс восьтӧны колхозъяс водзӧ развивайтан туйяс, колхозъяслы коллективнӧй удж плодъясӧн тырвыйӧ воспользуйтчыны мешайтысь став да быдсикас тормозъяс бырӧдан туйяс.

Колхознӧй благосостояниелӧн основнӧй источник, колхознӧй крестьянство благополучиелӧн подув—колхозъяс ёнмӧдӧм вӧсна быдлунъя тӧждлун, колхознӧй муяс вылын честнӧй удж. Миян странаса кызвын уджалысь йӧз массаыс, общественнӧй овмӧс развитиеын да дзордзалӧмын аслас шудлысь да благополучиелысь залог аддзӧмӧн, топыда кӧрталіс ассыс личнӧй олӧмсӧ социализмлӧн водзӧ дзордзалӧмкӧд. Но эмӧсь нӧшта йӧз, кодъяс зильӧны приспособитны колхозлысь общественнӧй пӧрадокъяссӧ асланыс личнӧй нажива, спекуляция целъясӧ. Тайӧ йӧзлысь отсталӧй настроениеяссӧ ловкӧя используйтӧны антиколхознӧй вредительскӧй элементъяс, медым кыскыны найӧс антиколхознӧй, антигосударственнӧй туй вылӧ.

Жугӧдӧм кулачестволӧн колясъяс да вредительскӧй, антиколхознӧй элементъяс пыртӧны колхозӧ колхознӧй стройлы враждебнӧй, частнособственническӧй буржуазнӧй тенденцияс, кодъяс петкӧдчӧны колхозъяслысь общественнӧй муяс разбазаривайтӧмын да расхищайтӧмын, колхознӧй муяс ньӧбан-вузалан да арендуйтан актъясын, колхозникъяслысь личнӧй овмӧс незаконнӧя паськӧдӧмын. Татшӧм ногӧн колхозникъяслӧн личнӧй овмӧс воштӧ ассьыс подсобнӧй тӧдчанлунсӧ. Тайӧ ставыс эм колхознӧй землепользованиеын партиялысь политика серьёзнӧй извращайтӧм, колхознӧй устав нарушайтӧм, колхознӧй строительстволысь кореннӧй принципъяс дзугӧм.

Тайӧ извращениеяс эрдӧдӧмӧн ВКП(б) ЦК да СССР-са СНК индӧны, мый найӧ вермисны лоны сӧмын местнӧй партийнӧй да сӧветскӧй веськӧдлысьяслӧн оппортунистическӧй практика вӧсна. „Колхозъяслысь общественнӧй муяс разбазаривайтӧмысь видзан мераяс йылысь“ ВКП(б) ЦК да СССР-са СНК постановлениеын ӧнія этапын колхознӧй строительстволы джуджыд марксистскӧй анализ сетӧмӧн, индӧма туйяс сійӧ извращениеяс, кодъяс эмӧсь колхознӧй землепользование юкӧнын, ӧдйӧ бырӧдӧм вылӧ.

Комсомольскӧй организацияяс колхозъясын долженӧсь отсавны партийнӧй организацияяслы ВКП(б) ЦК Пленумлысь шуӧмъяс колхозникъяслы пыдіа разъяснитӧмын, да сійӧ шуӧмъяс серти колхознӧй землепользованиеын став извращениеяс, сельскохозяйственнӧй артельлысь устав нарушайтӧмъяс решительнӧя бырӧдӧмын. Комсомольскӧй организацияяс долженӧсь сетны медся активнӧй отсӧг партийнӧй организацияяслы колхозникъясӧс колхознӧй устав чорыда соблюдайтан сямӧн воспитайтӧмын, удж дінӧ да социалистическӧй собственность дінӧ социалистическӧя относитчан сямӧн воспитайтӧмын. Тайӧ требуйтӧ комсомолецъяссянь ыджыд напряжение да кропотливӧй удж. Оз ков вунӧдны, мый капитализмлӧн пережитокъяс колхозникъяс сознаниеын живучӧйӧсь.

Комсомольскӧй организацияяс долженӧсь лоны ВКП(б) ЦК Пленумлысь шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧмын медся активнӧя участвуйтысьясӧн. Тайӧ эм колхознӧй строй водзӧ ёнмӧдӧм да дзордзалӧм вӧсна тыш и тані комсомол честьӧн оправдайтас партиялӧн матыса да вернӧй отсасьысьлысь ним.

Национальностьяс Сӧветлӧн 1939 во май 29 лунся заседание йылысь информационнӧй юӧртӧм

Май 29 лунӧ 11 час лунын, СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн заседаниеяс залын, Кремльын, вӧліс Национальностьяс Сӧветлӧн нёльӧд заседание.

Председательствуйтӧ — Национальностьяс Сӧветса председатель депутат **Н. М. Шверник.**

Сёрнитанторйын—1939 во вылӧ СССР-са государственнӧй бюджет да СССР-лысь 1937 вося государственнӧй бюджет олӧмӧ пӧртӧм йылысь доклад кузя прениеяс.

Прениеясын выступитісны депутатъяс **А. Г. Тахтаров** (Махач Калинскӧй городскӧй округ; Дагестанскӧй АССР), СССР-са СНК бердын высшӧй школа делӧяс кузя комитетса председатель **С. В. Кафтанов**, депутат **Г. Ф. Байдуков** (Батлихскӧй округ, Дагестанскӧй АССР) да СССР-са Торговля кузя Народнӧй Комиссар **А. В. Любимов** ёрт.

Прениеяс помасьӧм бӧрын Национальностьяслӧн Сӧвет кывзӧ заключительнӧй кывъяс докладчиклысь—СССР-са Финансъяс кузя Народнӧй Комиссар **А. Г. Зверев** ёртлысь да содокладчиклысь — Национальностьяс Сӧветлӧн Бюджетнӧй Комиссияса председатель депутат **И. С. Хохловлысь.** Национальностьяслӧн Сӧвет вуджӧ 1939 во вылӧ СССР-лысь государственнӧй бюджет гӧлӧсуйтӧмӧ да вынсьӧдӧмӧ. Национальностьяслӧн Сӧвет примитӧ депутат **И. С. Хохловлысь** предложение гӧлӧсуйтны государственнӧй бюджет доходъяслӧн да рӧскодъяслӧн разделъяс кузя, а союзнӧй бюджет доходъяслӧн разделъяс кузя да рӧскоднӧй юкӧнын—ассигнованиеяслӧн общӧй итогъяс кузя, ведомствояс кузя рӧскодъяс индӧмӧн. Та бӧрын мунӧ 1939 во вылӧ СССР-лысь государственнӧй бюджет вынсьӧдӧм.

Национальностьяслӧн Сӧвет постатейнӧй лыддьӧм пӧрадокын ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ „Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзлӧн государственнӧй бюджет йылысь закон“.

Депутат **М. В. Горбачев** предложение серти Национальностьяслӧн Сӧвет примитӧ постановление кывзыны да обсудитны—СССР-са Верховнӧй Сӧвет Сессия сёрнитанторъяслысь мӧд вопрос—СССР-са Промышленнӧй строительство кузя Народнӧй Комиссариат образуйтӧм йылысь, а сідзжӧ сёрнитанторъяслысь коймӧд вопрос—союзнӧй республикаясын автомобильнӧй транспорт кузя народнӧй комиссариатъяс образуйтӧм йылысь—Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн ӧтувъя заседание вылын.

Та вылын Национальностьяс Сӧвет Коймӧд Сессиялӧн нёльӧд заседание тупкысьӧ.

Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн 1939 во май 29 лунся ӧтувъя заседание йылысь информационнӧй юӧртӧм

Май 29 лунӧ, 6 час рытын, СССР-са Верховнӧй Сӧвет заседаниеяс залын, Кремльын, вӧлі Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн мӧд ӧтувъя заседание.

Председательствуйтӧ — Национальностьяс Сӧветса председатель депутат **Н. М. Шверник.**

СССР-са Верховнӧй Сӧвет заводитӧ видлавны сессия вылын сёрнитанторъяслысь мӧд вопрос—„Строительство кузя общесоюзнӧй Народнӧй Комиссариат лӧсьӧдӧм йылысь“ законлысь проект, кодӧс пыртӧма СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн.

Тайӧ вопрос кузя докладӧн выступитіс СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса председательӧс вежысь **А. И. Микоян** ёрт.

Микоян ёрт доклад кузя прениеясын выступитісны депутатъяс: **Г. И. Ивановский** (Криворожскӧй округ, Днепропетровскӧй область, УССР), **В. Я. Седых** (Полоцкӧй округ, Белорусскӧй ССР), СССР-са строительнӧй материалъяс промышленность кузя Народнӧй Комиссар **Л. А. Соснин** ёрт, депутатъяс: **Г. П. Бутенко** (Красноградскӧй округ, Харьковскӧй область, УССР) да **В. Я. Емцов** (Ташкентскӧй—Ленинскӧй округ, Узбекскӧй ССР).

Прениеяс помасьӧм бӧрын депутат **М. Т. Якубов** сетӧ предложение вынсьӧдны СССР Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн пыртӧм законопроект.

Палатаясын торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ „Строительство кузя общесоюзнӧй Народнӧй Комиссариат образуйтӧм йылысь закон“.

Сы бӧрын СССР-са Верховнӧй Сӧвет вуджӧ Сессия вылын сёрнитанторъяслысь коймӧд вопрос вылӧ „Союзнӧй республикаясын автомобильнӧй транспорт кузя республиканскӧй народнӧй комиссариатъяс образуйтӧм йылысь“ законлысь проект видлалӧм вылӧ, кодӧс пыртӧма СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн.

Тайӧ вопрос кузя докладӧн выступитіс СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса председательӧс вежысь Н. А. Булганин ёрт.

Булганин ёрт доклад кузя прениеясын выступитісны депутатъяс **Н. А. Смердов** (Барнаульскӧй сельскӧй округ, Алтайскӧй край), **З. А. Андреева** (Чебоксарскӧй округ, Чувашскӧй АССР), **Р. Е. Мельников** (Смоленскӧй сельскӧй округ, Смоленскӧй область), **Г. Е. Гришко** (Каховскӧй округ, Николаевскӧй область, УССР) да **Д. Г. Павлов** (Сухиничскӧй округ, Смоленскӧй область).

Прениеяс помасьӧм бӧрын депутат **В. С. Мусинский** сетӧ предложение вынсьӧдны СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн пыртӧм законопроект.

Палатаясын торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ „Союзнӧй республикаясын автомобильнӧй транспорт кузя республиканскӧй народнӧй комиссариатъяс образуйтӧм йылысь“ закон.

Председательствуйтысь—Национальностьяс Сӧветса председатель депутат **Н. М. Шверник** вайӧдӧ палатаяслы тӧдвылӧ сы йылысь, мый кыкнан палатаса председательяс ним вылӧ депутатъяссянь **С. К. Тимошенкосянь, Т. И. Кулиевсянь, М. П. Папянсянь, П. Н. Пичугинасянь, Е. А. Гонобоблевасянь, Н. С. Сметанинсянь** да **Н. Я. Наталевичсянь** воис шыӧдчӧм СССР Верховнӧй Сӧветса Коймӧд Сессиялӧн сёрнитанторъясӧ содтыны СССР ортсыса политика йылысь Иностраннӧй Делӧяс кузя Народнӧй Комиссариатлысь юӧртӧм. Шверник ёрт юӧртӧ, мый сійӧ да Союзса Сӧветса председатель депутат Андреев висьталісны СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса председатель **В. М. Молотов** ёртлы найӧ получитӧм шыӧдчӧм йывсьыс. Молотов ёрт вочавидзис, мый сійӧ дась вӧчны СССР ортсыса политика йылысь Иностраннӧй Делӧяс кузя Народнӧй Комиссариатлысь юӧртӧм, СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс кӧ лыддьӧны сійӧс колананӧн.

Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн примитӧ постановление—содтыны СССР Верховнӧй Сӧветса Коймӧд Сессия вывса сёрнитанторъясӧ СССР ортсыса политика йылысь Иностраннӧй Делӧяс кузя Народнӧй Комиссариатлысь юӧртӧм, Союзса Сӧвет да Национальностьяс Сӧвет ӧтувъя заседание вылын сійӧ кывзӧмӧн.

Та вылын Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн ӧтувъя заседаниеыс тупкысьӧ.

СССР-лӧн 1939 во вылӧ государственнӧй бюджет да СССР-лысь 1937 вося государственнӧй бюджет олӧмӧ пӧртӧм йылысь

*СССР-са Финансъяс кузя Народнӧй Комиссар А. Г. Зверев ёртлӧн доклад *)*

Финорганъяс, да медводз МТС-яс кузя ревизоръяс, долженӧсь тырвыйӧ тщательнӧя прӧверяйтны машинно-тракторнӧй станцияяслысь производственно-финансовӧй деятельностьсӧ, нуӧдны медся неммиритчытӧм тыш бесхозяйственностькӧд да МТС-ясын бюджетнӧй дисциплина нарушайтӧмкӧд. Финорганъяслӧн тайӧ юкӧнын уджыс ӧнӧдз тырмытӧм на.

Некымын кыв управление вылӧ рӧскодъяс йылысь.

1939 воын СССР-са государственнӧй бюджет кузя управление вылӧ затратаяс составитӧны 6.122 миллион шайт, сы лыдын союзнӧй бюджет кузя—2.230 миллион шайт, республиканскӧйяс кузя—1.393 миллион шайт да местнӧй бюджетъяс кузя—2.499 миллион шайт.

Тайӧ рӧскодъяслысь содӧм (815 миллион шайт вылӧ) кыпӧдіс медсясӧ уна крайяс, областьяс да наркоматъяс разукрупнитӧм.

СССР-са государственнӧй бюджетын 1939 во вылӧ предусматривайтсьӧ ассигнованиеяс сиктса сӧветъясын председательяслы, секретарьяслы да счетоводъяслы, прокуроръяслы да найӧ помощникъяслы да следовательяслы удждон кыпӧдӧм вылӧ.

Социально-культурнӧй мероприятиеяс финансируйтӧм.

Великӧй Октябрьскӧй социалистическӧй революция обеспечитіс миян странаса став уджалысь йӧзлы знаниеясӧ паськыд доступ. Некӧн, ни ӧти капиталистическӧй странаын, абу дай оз вермы лоны татшӧм культурнӧй подъёмыс, кыдзи миянын, победившӧй социализм странаын.

Торйӧн нин паськыд фронтӧн развернитчис культурнӧй строительство сталинскӧй пятилеткаяс воясӧ. Буретш тайӧ воясӧ вӧлі пыртӧма всеобщӧй обязательнӧй обучение; ёна содіс средней да высшӧй школаясын велӧдчысьяслӧн контингент; лӧсьӧдӧма детскӧй учреждениеяслысь—садъяслысь, яслияслысь, детскӧй консультацияяслысь паськыд сеть; восьтӧма народнӧй здравоохранениелысь зэв уна учреждениеяс — больницаяс, амбулаторияяс, родильнӧй домъяс, санаторийяс да мукӧд сикас медико-санитарнӧй учреждениеяс.

Мӧд пятилетка чӧжӧн стрӧитӧма 18.778 выль школа, на пӧвсысь каръясын—3.671 да сиктса местаясын—15.107. Начальнӧй да средней школаясын велӧдчысьяслӧн лыд содіс 21,3 миллионсянь 1932 воын 29,4 миллионӧдз 1937 воын, либӧ 38,5 прӧчент вылӧ. 5—7 классъясын велӧдчысьяслӧн лыд содіс кык пӧв, а 8 да 9-ӧд классъясын—15 пӧв. Тайӧ соотношениеыс висьталӧ не сӧмын партияӧн да сӧветскӧй властьӧн культурнӧй мероприятиеяслысь размах паськӧдӧм йылысь, но и населениелӧн грамотность да культурнӧй уровень кыптӧм йылысь.

Мӧд пятилетка воясын сӧветскӧй вузъяс лэдзисны 370 сюрс специалистӧс народнӧй овмӧс различнӧй отрасльяслы, 170 сюрс морт пыдди, кодъясӧс вӧлі лэдзӧма первой пятилеткаын. Техникумъяс да на дінӧ приравнитӧм школаяс гӧтӧвитісны мӧд пятилеткаын 623 сюрс специалистӧс, 291 сюрс пыдди, кодъясӧс вӧлі велӧдӧма первой пятилеткаын.

Гигантскӧй успехъяс шедӧдӧма Сӧветскӧй Союзӧн народнӧй овмӧс, наука да техника став отрасльясын выль интеллигенциялысь кадръяс лӧсьӧдӧмын. Ленин—Сталин партияӧн воспитайтӧм народнӧй сӧветскӧй интеллигенция— сійӧ зэв ыджыд культурнӧй вын, кодi являйтчӧ зэв важнӧй факторъяс пӧвсысь ӧтиӧн коммунизмлӧн капитализмкӧд сійӧ историческӧй ордйысьӧмын окончательнӧй победалы.

Кык пятилетка чӧжӧн социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ видзӧма союзнӧй, республиканскӧй да местнӧй бюджетъясысь 86 миллиард шайтысь унджык. Государстволӧн культура вылӧ рӧскодъяслӧн содан ӧдъяс тыдалӧны татшӧм кык лыдпасысь: 1928—29 воын, первой пятилетка медводдза воын, тайӧ рӧскодъясыс составитісны 1,6 миллиард шайт, а 1937 воын, мӧд пятилетка завершитан воын—25,7 миллиард шайт. Содӧмыс 16 пӧв дорысь унджык.

Коймӧд пятилетка планын индӧма уджалысь йӧзлысь культурнӧй уровень водзӧ кыпӧдӧм. Тайӧ планнас предусматривайтсьӧ нуӧдны всеобщӧй средней обучение каръясын, а сиктын да став национальнӧй республикаясын завершитны семилетней средней обучение. Коймӧд пятилеткаын сідз жӧ предусматривайтсьӧ зэв ыджыд удж историческӧй мог олӧмӧ пӧртӧм кузя—СССР-са рабочӧй класслысь культурно-техническӧй уровеньсӧ инженерно-техническӧй удж вывса работникъяс уровеньӧдз кыпӧдӧм.

Сӧветскӧй народлӧн культурнӧй развитие быдмӧм да сылӧн материальнӧй благополучие водзӧ кыпалӧм аддзӧны ассьыныс выльысь яркӧя петкӧдчӧм 1939 вося бюджет кузя социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ ассигнованиеясын. Государственнӧй бюджет обеспечивайтӧ вынйӧра материальнӧй база историческӧй мог решитӧм вылӧ, кодӧс сувтӧдӧма Ленин — Сталин партиялӧн XVIII съездӧн социально-культурнӧй строительство юкӧнын. „Ӧні могыс лоӧ,—висьталӧма Молотов ёрт доклад кузя съезд резолюциянын,—сэтшӧм благосостояние лӧсьӧдӧмын да уджалысь йӧзлысь культурность кыпӧдӧмын, кодъяс вочавидзӧны сӧветскӧй народлӧн содӧм запросъяслы, кодъяс шедӧдны позьтӧмӧсь капитализмлӧн медся озыр странаяслы да означайтӧны социализм вынъяс настоящӧя дзоридзавны заводитӧм, выль, социалистическӧй культуралысь дзоридзалӧм“. Татшӧм директиваыс пуктӧ бюджет вылӧ зэв гырысь обязанностьяс, да тайӧ обязанностьяссӧ сійӧ должен пӧртны олӧмӧ.

СССР-лӧн 1939 вося государственнӧй бюджетын социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ ассигнованиеяс предусматривайтсьӧ 38.564 миллион шайт, кодi вевтыртӧ кольӧм вося затратаяс (предварительнӧй итогъяс серти) 3.248 миллион шайт вылӧ, либӧ 9,2 прӧчент вылӧ. Тайӧ рӧскодъясыс со кыдзи юксьӧны союзнӧй, республиканскӧй, местнӧй бюджетъяс да государственнӧй социальнӧй страхование бюджет костын (миллион шайтъясӧн):

	1938 вося затратаяс предварительнӧй итогъяс серти.	1939 вося план	1938 вокӧд öткодялӧм серти содӧм	
			миллион шайтъясӧн	прӧчентъясӧн
Союзнӧй бюджет (социальнӧй страхование средствоястӧг)	6.262	6.882	620	9,9
Республиканскӧй бюджетъяс	4.038	4.978	940	23,3
Местнӧй бюджетъяс . .	19.058	19.600	542	2,8
Государственнӧй социальнӧй страхование бюджет	5.958	7.104	1.146	19,2
Ставыс . . .	35.316	38.564	3.248	9,2

Тайӧ затратаяслӧн ыджыдджык юкӧныс мунас просвещение да здравоохранение вылӧ, кодi тыдалӧ со кутшӧм лыдпасъясысь (миллион шайтъясӧн):

	1938 вося затратаяс предварительн. итогъяс серти.	1939 вося план.	1938-ӧд вокӧд öткодялӧм серти содӧм	
			миллион шайтъясӧн	прӧчентъясӧн
Став рӧскодыс	35.316	38.564	3.248	9,2
Сійӧ лыдын:				
Просвещение	18.774	21.051	2.277	12,1
Здравоохранение	7.608	8.812	1.204	15,8
Физическӧй культура . .	77	81	4	5,2
Социальнӧй обеспечение .	1.982	2.342	360	18,2
Государственнӧй пособиеяс уначелядя мамъяслы . . .	917	1.000	83	9,1

Социально - культурнӧй мероприятиеяс вылӧ затратаяс пӧвсын просвещение вылӧ рӧскодъяс босьтӧны первой места. 1939 воын найӧ лоӧны 21.051 миллион шайт да 1938 во серти содасны 12,1 прӧчент вылӧ. Удельнӧй весыс налӧн государственнӧй бюджетса рӧскодъяс общӧй суммаын социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ 1939 вося план серти должен составитны 54,6 прӧчент.

Торъя тӧдчанаа содӧны рӧскодъяс начальнӧй да средней школаяс вылӧ: 1939 воын найӧ лоӧны 7.688 миллион шайт. Тайӧ суммасьыс кындзи сетсьӧ каръясын школаяс стрӧитӧм вылӧ 264 миллион шайт да сиктъясын—221 миллион шайт. Сыысь кындзи 178 миллион шайт лоӧ рӧскодуйтӧма школьнӧй интернатъяс вылӧ (1938 воын 137 миллион шайт пыдди).

1939—40 воын сӧветскӧй школаясын кутасны велӧдчыны 34,8 миллион челядь —3,4 миллионӧн унджык тавося велӧдчан воын серти. Торъя ёна содас старшӧй классъясын велӧдчысьяслӧн лыд (24,6 прӧчент вылӧ 5—7 классъясын да 51,6 прӧчент вылӧ 9—10 классъясын).

Детскӧй садъяс содержитӧм вылӧ рӧскодъяс арталӧма 1.368 миллион шайт. Тайӧ сетас позянлун воспитывайтны детскӧй садъясын 1.160 сюрс челядь 1938 во помасиг кежлӧ 977 сюрс челядь пыдди. Промкооперациялысь да уна мукӧд организацияяслысь да учреждениеяслысь детскӧй садъяс арталӧмӧн, детскӧй садъясын воспитывайтан челядьлӧн лыд во помасиг кежлӧ лоӧ 1.360 сюрс (колхознӧй детскӧй садъясысь челядь артавтӧг).

Тӧдчымӧн содӧны рӧскодъяс взрослӧй йӧз пӧвсын политикопросветительнӧй да общеобразовательнӧй удж вылӧ, неполнӧй средней да средней общеобразовательнӧй школаяс содержитӧм вылӧ (наын велӧдчысьяслӧн лыдыс во помасиг кежлӧ должен лоны 1.184 сюрс морт), массовӧй библиотекаяс вылӧ (во помасиг кежлӧ налӧн лыдыс должен лоны 13.869, профсоюзнӧй библиотекаяс артавтӧг), клубнӧй учреждениеяс да мукӧд вылӧ.

Кадръяс подготовитӧм вылӧ рӧскодъяс государственнӧй бюджет серти арталӧма 7.215 миллион шайт да научно-исследовательскӧй учреждениеяс вылӧ да мероприятиеяс вылӧ—903 миллион шайт (капиталовложениеястӧг). Та дырйи колӧ артавны, мый бюджет кузя нуӧдсьӧ рӧскодъяслӧн сӧмын юкӧныс, кодъяс йитчӧмаӧсь миян странаын научно-исследовательскӧй уджъяс кузя олӧмӧ пӧртан ыджыд программакӧд: зэв гырысь суммаяс рӧскодуйтсьӧны та могысь непосредственнӧ хозяйственнӧй организацияясӧн.

1939 вося бюджетын ыджыд суммаяс предусмотритӧма просвещение кузя уджалысьяслӧн различнӧй категорияяслы удждон содтӧм вылӧ, кыдзи районнӧй школьнӧй инструкторъяслы да детскӧй садъясса работникъяслы.

Культурнӧй мероприятиеяслӧн тайӧ грандиознӧй размахын, кодi воысь-воӧ пыр содӧ, пыр паськалӧ, аддзӧ ассьыс конкретнӧй воплощение йӧз йылысь сталинскӧй тӧждлун, физическӧй удж да умственнӧй удж костын противоположность бырӧдӧм йылысь сталинскӧй лозунг. Культураӧ кыссьӧм йиджтӧ став бытсӧ сӧветскӧй йӧзлысь, кодъяс мудзлытӧг овладевайтӧны человеческӧй знаниеяс выль и выль высотаясӧн. „Капиталистъясысь разумнӧйджыка кӧзяйствуйтӧмӧн,—гижліс великӧй пролетарскӧй художник Алексей Максимович Горький,—Сӧветскӧй Союзса рабочӧй класс материальнӧй культуралысь развитие оз лыддьы аслас окончательнӧй цельӧн, оз ограничивайт ассьыс уджсӧ сӧмын ассьыс страна озырмӧдан цельясӧн, мӧдногӧн кӧ асьсӧ озырмӧдӧмӧн. Сійӧ гӧгӧрвоис, сійӧ тӧдӧ, мый материальнӧй культура колӧ сылы кыдзи почва да панас духовнӧй, интеллектуальнӧй развитиелы“. Ленин—Сталин великӧй партияӧн веськӧдлан

(Водзӧ видзӧд 3-ӧд листб.)

*) Продолжение. Заводитчӧмсӧ видзӧд май 28 да 30 лунъясса номеръясысь.

А. Г. Зверев ёрт докладлӧн продолжение

тайӧ процессыслы сӧветскӧй государственнӧй бюджет оз этша отсав!

1939 воын ёна содӧны ассигнованиеяс не сӧмын просвещение вылӧ, но и мукӧд социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ, торйӧн нин здравоохранение вылӧ. Союзнӧй, республиканскӧй да местнӧй бюджетъяс кузя 1938 воын предварительнӧй итогъяс серти вӧлі рӧскодуйтӧма здравоохранение вылӧ 7.608 миллион шайт, а 1939 во вылӧ ассигнованиеяс исчислитӧма 8.812 миллион шайт, мӧдногӧн кӧ 15,8 прӧчент вылӧ унджык.

Здравоохранение вылӧ ассигнованиеяслӧн содӧмыс мунас медсясӧ лечебнӧй учреждениеяслысь сеть паськӧдӧм вылӧ да средней да младшӧй медицинскӧй персоналлысь уджон кыпӧдӧм вылӧ. 12,2 прӧчент вылӧ содӧны ассигнованиеяс лечебнӧй учреждениеяс содержитӧм вылӧ, 16,5 прӧчент вылӧ кольӧм во серти содӧны рӧскодъяс санитарнӧй да профилактическӧй мероприятиеяс вылӧ. Здравоохранение вылӧ 1939 воын индӧм средствояс лэдзасны не сӧмын медико-санитарнӧй учреждениеяслысь лыдсӧ водзӧ содтыны, но и чорыда кыпӧдны уджалысьясли медицинскӧй обслуживание сетӧмлысь качество.

Уна челядя мамъяслы государственнӧй пособие индӧма сетны таво 1 миллиард шайт, кольӧм во сетӧм 917 миллион шайт пыдди.

Социальнӧй обеспечение кузя рӧскодъяс вылӧ индыссьӧ ассигнование 2.342 миллион шайт—18,2 прӧчент вылӧ унджык кольӧм воын дорысь.

Государственнӧй социальнӧй страхование бюджет кузя индыссьӧ рӧскодуйтны 7.104 миллион шайт (трудлӧн уджавтӧм инвалидъяслы пенсияяс включитӧмӧн) 1938 воын 5.958 миллион шайт пыдди.

Республиканскӧй да местнӧй бюджетъяс.

СССР-лӧн государственнӧй бюджет ворсӧ ыджыд роль ленинско-сталинскӧй национальнӧй политика олӧмӧ нуӧдӧмын. Союзнӧй республикаясын передовӧй социалистическӧй индустрия да видзму овмӧс стрӧитӧм вылӧ, национальнӧй районъясын культурнӧй преобразованиеяслысь паськыд планъяс олӧмӧ пӧртӧм вылӧ сӧветскӧй государстволӧн гырысь затратаяс лоӧны вынйӧра оружиеӧн миян странаса уналыда народъясӧс кыдзи экономическӧй, сідз и культурнӧй отношениеын ӧдйӧн кыпӧдӧм кузя.

Союзнӧй республикаясса бюджетъяслӧн доходъяс да рӧскодъяс воысь-во содӧны. Сэк, кыдзи союзнӧй бюджет 1937 воын содіс 1932 вокӧд ӧткодялӧм серти 267,2 прӧчент вылӧ, республиканскӧй бюджетъяс (местнӧй бюджетӧ передайтӧм суммаяс артавтӧг) содісны 326,1 прӧчент вылӧ, а местнӧйяс—398,3 прӧчент вылӧ. Тайӧ лыдпасъясыс нагляднӧя петкӧдлӧны республиканскӧй да местнӧй бюджетъяслысь союзнӧйкӧд сравнениеын ёнджыка ӧдйӧн относительнӧй быдмӧм.

1939 во вылӧ союзнӧй республикаясса республиканскӧй да местнӧй бюджетъяслӧн объём правительствоӧн индӧма 38.644 миллион шайт, 1938 вося предварительнӧй итогъяс весьтӧ 4.275 миллион шайт вылӧ либӧ 12,4 прӧчент вылӧ содтӧмӧн. Торъя союзнӧй республикаяс кузя серпасыс татшӧм (миллион шайтъясӧн):

	1938 вося предварительнӧй итогъяс серти.	1939 вося план.	Содӧм прӧчентъясын 1938 во дінӧ.
РСФСР	21.290	23.944	12,5
Украинскӧй ССР	5.866	6.531	11,3
Белорусскӧй ССР	1.166	1.297	11,2
Азербайджанскӧй ССР	883	992	12,3
Грузинскӧй ССР	1.069	1.145	7,1
Армянскӧй ССР	402	436	8,4
Туркменскӧй ССР	405	496	22,4
Узбекскӧй ССР	1.258	1.427	13,4
Таджикскӧй ССР	432	481	11,3
Казахскӧй ССР	1.257	1.510	20,1
Киргизскӧй ССР	341	385	12,9
Ставыс	34.369	38.644	12,4

Кутшӧм ресурсъясысь лӧсьӧдсьӧны республиканскӧй да местнӧй бюджетъяслӧн доходъяс?

Тайӧ источникъяссӧ характеризуйтӧм могысь существеннӧй важнӧ оборотса налогъясысь отчислениеяс чинтӧм. 18.976 миллион шайтсянь предварительнӧй итогъяс серти 1938 воын найӧ 1939 воын чинӧны 16.122 миллион шайтӧдз, мӧдногӧн кӧ, 2.854 миллион шайт вылӧ, либӧ 15 прӧчент вылӧ. Союзнӧй республикаяслӧн бюджет общӧй объёмын тайӧ отчислениеяслӧн удельнӧй весыс соответственнӧя чинӧ 54 прӧчентсянь 41,7 прӧчентӧдз. Объясняйтсьӧ тайӧ медсясӧ сэтшӧм обстоятельствоӧн, мый тӧдчымӧн содӧ республиканскӧй да местнӧй бюджетъясӧ прибыльысь, государственнӧй заёмъясысь да мукӧд источникъясысь отчислениеяс. Сыысь кындзи республиканскӧй бюджетъяс доходӧ включитӧма налы выль источник — государственнӧй социальнӧй страхованиеысь поступлениеяс (1.826 миллион шайт) удж инвалидъяслы пенсияяс да пособиеяс мынтӧм вылӧ, СССР-са СНК, ВКП(б) ЦК да ВЦСПС-лӧн 1938 во декабрь 28 лунся шуӧм серти.

Республиканскӧй да местнӧй бюджетъяс кузя рӧскодъяслӧн целевӧй назначениеыс 1939 воын тыдалӧ татшӧм таблицаысь:

	1938 воын затратаяс предварительнӧй итогъяс серти.		1939 вося план.		Содӧм (+) либӧ чинӧм (—).	
	млн. шайтъясӧн	итог дінӧ % %	млн. шайтъясӧн	итог дінӧ % %	млн. шайтъясӧн	1938 во дінӧ % %
Народнӧй овмӧс	7032	20,5	8.006	20,7	+ 974	+13,9
Социально-культурнӧй мероприятиеяс	23.096	67,2	26.404	68,3	+ 3 308	+14,3
Управление да суд	3.691	10,7	38.92	10,1	+ 201	+ 5,4
Мукӧд рӧскодъяс	550	1,6	342	0,9	— 208	— 37,9
Ставыс	34.369	100,0	38.644	100,0	+ 4.275	+ 12,4

Татшӧм ногӧн, республиканскӧй да местнӧй бюджетъясын основнӧй места занимайтӧны социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ рӧскодъяс: найӧс арталӧма 26.404 миллион шайт, мӧдногӧн кӧ кольӧм вося серти 14,3 прӧчент вылӧ вевтыртӧмӧн.

Республиканскӧй да местнӧй бюджетъяс кузя просвещение вылӧ рӧскодъяс содӧны 14.496 миллион шайтсянь 1938 вося предварительнӧй итогъяс серти 16.222 миллион шайтӧдз—11,9 прӧчент вылӧ.

Просвещение нуждаяс вылӧ сетсьӧ республиканскӧй да местнӧй бюджетъяс кузя став рӧскодъяслысь джынсьыс унджыкӧ.

Здравоохранение вылӧ рӧскодъяс долженӧсь составитны 7.841 миллион шайт 6.622 миллион шайт пыдди, мый лоӧ во чӧжӧн 18,4 прӧчент вылӧ содӧм. Кыдзи нин индыссьыліс, здравоохранение вылӧ ассигнованиеяслӧн содӧм объясняйтсьӧ сійӧн, мый паськалӧ лечебнӧй учреждениеяслӧн сеть да кыптӧны рӧскодъяслӧн ӧткымын нормаяс.

1939 вося республиканскӧй да местнӧй бюджетъяслӧн татшӧм внушительнӧй размеръясыс ёна кыпӧдӧны властьлӧн центральнӧй да местнӧй органъяслысь кывкутӧм союзнӧй республикаясын — совнаркомъяссянь сиктсӧветъясӧдз—средствояс правильнӧя да законнӧя, экономичнӧя да целесообразнӧя рӧскодуйтӧмысь. Тӧдчӧдны тайӧс лоӧ сымын ыджыдджык вынӧн, мый, кыдзи петкӧдліс кольӧм вося практика, торъя республикаясын абу на бырӧдӧма нӧшта бюджетнӧй средствояс рӧскодуйтӧмын местническӧй настроениеяс. Ӧткымын ёртъяслы не честь кузя ковмас шуны, мый делӧыс мукӧд дырйиыс воӧ явнӧй беззакониеӧдз.

Босьтам, например, Казахскӧй ССР. Тайӧ республикаас бюджет исполнитӧм неважӧн прӧверайтісны СССР Наркомфинса контрольно-ревизионнӧй управлениелӧн работникъяс. Найӧ аддзисны лэдзны позьтӧм торъяс. Тыдовтчис, мый Казахскӧй ССР-са Совнарком представитіс Союзнӧй правительстволы 1938 во вылӧ ыдждӧдӧм сведениеяс бюджетнӧй учреждениеяслӧн сеть фактическӧй состояние йылысь, велӧдчысьяслӧн контингентъяс йылысь, да татшӧм ногӧн получитіс 16 миллион шайт дон лишнӧй ассигнованиеяс. Таысь кындзи Казахскӧй ССР-са Совнарком кольӧм вося августын бара неправильнӧ осветитіс республикаса бюджетлысь состояниесӧ да получитіс СССР-са СНК резервнӧй фондысь 35 миллион шайт.

Колӧны-ӧ вӧлі став тайӧ содтӧд средствояс сійӧ либӧ мӧд неотложнӧй бюджетнӧй нуждаяс вылӧ? Оз, фактъяс петкӧдлӧны, мый оз ковны вӧлі. Бюджетын лишнӧй средствояслӧн эмлун вайӧдіс сэтчӧ, мый во помын Казахскӧй ССР-са Совнарком, финансово-бюджетнӧй дисциплиналӧн элементарнӧй требованиеяслы паныд, сеталіс сьӧм сэтшӧм нуждаяс вылӧ да сэтшӧм организацияяслы, кодъясӧс финансируйтӧм дзик абу предусмотритӧма бюджет серти. Сэні и субсидияяс столовӧйяс да ресторанъяс трестлы, и дом отдыха стрӧитӧм, и уна сьӧм Союзпушниналы, и Казахскӧй потребительскӧй союзлы, и весиг 1938 вося декабрь 30 лунӧ Наркомземлы сьӧм перечислитӧмъяс командировкаяс мынтӧм вылӧ, кодъяс индыссьылісны 1939 вося май да июнь вылӧ.

Средствояс неправильнӧя рӧскодуйтан татшӧм случайясыс имеитчисны места и Казахстанса областьясын.

Кӧть и жаль, финансовӧй, штатнӧй да сметнӧй дисциплина не этша нарушайтӧмъяс позьӧ вайӧдны и мукӧд союзнӧй республикаяс практикаысь. Став татшӧм нарушениеясыскӧд должен лоны помалӧма пыр кежлӧ! Тайӧс долженӧсь усвоитны миян учреждениеясса, организацияясса да предприятиеясса став веськӧдлысьяс, да медводз СССР Наркомфинлӧн контрольно-ревизионнӧй аппаратса да внутриведомственнӧй контроль кузя работникъяс, кодъяслысь партия, правительство, народ требуйтӧны, медым найӧ чорыд киӧн пыртісны государственнӧй финансовӧй дисциплина, аскадӧ эрдӧдісны нарушениеяс да принимайтісны действеннӧй мераяс на дінӧ, коді нарушайтӧ партиялысь да сӧветскӧй властьлысь директиваяс. А колӧ шуны, мый СССР Наркомфинса контрольно-ревизионнӧй аппаратлысь да внутриведомственнӧй контрольлысь уджсӧ сувтӧдӧма нӧшта слаба на. Тайӧ уджсӧ должен лоны ёнмӧдӧма вужсяньыс.

Сӧветскӧй Союзлысь оборона финансируйтӧм.

Вуджа миян страналысь оборонной вынйӧрсӧ ёнмӧдӧмын миян бюджет роль йылысь вопросӧ. Быдӧнлы бура тӧдса, мый великӧй Сталин тӧждысьӧмъясӧн миян Краснӧй Армия шедӧдіс зэв гырысь успехъяс специальнӧй боевӧй да политическӧй подготовка юкӧнын. Сӧветъяс странаса вынйӧра Краснӧй Армия да Военно-Морскӧй Флот являйтчӧны мирлӧн надежнӧй стражӧн, пыр дасьӧн став сӧветскӧй народкӧд ӧтлаын вочавидзны кыкпӧвса, куимпӧвса ударӧн война ӧзтысьяс удар вылӧ. **(Дыр нюжалана аплодисментъяс).**

Хасан ты дорын событиеяс, кодъяс помасисны японскӧй военнӧй частьясӧс пасьвартӧмӧн, кодъяс покушайтчылісны миян границаяс вылӧ, петкӧдлісны став мирлы, мый миян Краснӧй Армия подготовитчӧма пасьвартан удар вӧчӧм вылӧ сылы, коді зільлас посягнитны Сӧветскӧй Союз границаяс вылӧ. **(Дыр лӧнявтӧм аплодисментъяс).**

Миян народлӧн воля—нӧшта ёнджыка укрепитны Сӧветскӧй Союзлысь обороноспособностьсӧ. Миян страна оборона вылӧ Оборона кузя Наркоматлӧн да Военно-Морскӧй Флот кузя Наркоматлӧн смета серти индӧма ассигнуйтны 1939 воын—40.885 миллион шайт. Тайӧ вложениеясыс кыпӧдасны миян рӧдиналысь оборонной вынйӧрсӧ выль, нӧшта ёнджыка вылын уровень вылӧ,—и оз ло бур сійӧ сумасшедшӧйясыслы, кодъяс зільласны нӧшта ӧтчыд инмӧдчывны Сӧветскӧй Союзлӧн священнӧй границаясӧ! **(Став залӧн бурнӧй аплодисментъяс).**

Абу сэтшӧм вын, коді вермис эськӧ победитны вынйӧра 170-миллионнӧй сӧветскӧй народӧс, кодӧн веськӧдлӧ большевистскӧй партия да великӧй Сталин! **(Бурнӧй аплодисментъяс, ставӧн сувтӧны, Сталин ёрт честь кузя овация).**

Верховнӧй Сӧветса депутат ёртъяс!

Сӧветскӧй Союзлӧн быд выль бюджет знаменуйтӧ аснас выль победаяс, кодъяс шедӧдсьӧны миян страналӧн Сталин ёртӧн гениальнӧя нуӧдӧм улын. **(Бурнӧй аплодисментъяс).**

Тіянӧн вынсьӧдӧм вылӧ правительствоӧн сетӧм 1939 во вылӧ ССР Союзса государственнӧй бюджетлӧн проект—социализм вынйӧра странаӧн быд боксянь, став линияяс кузя великӧй Сталин веськӧдлӧм улын водзӧ кыптӧмлӧн яръюгыд свидетельство. **(Аплодисментъяс, ставӧн сувтӧны).**

(Помсӧ видзӧд 4-ӧд листб.)

А. Г. Зверев ёрт докладлӧн пом

Тi тӧданныд, мый сӧветскӧй бюджетын ӧтлаасьӧны, кыдзи фокусын, народнӧй овмӧслӧн став нитьясыс. Сӧветскӧй бюджет оломӧ пӧртӧм вӧсна, доходъяс тырвыйӧ чукӧртӧм да рӧскодъяс перебойястӧг финансируйтӧм вӧсна тыш—зэв ыджыд политическӧй важностя делӧ. Большевистскӧй энтузиазмӧн долженӧсь босьтчыны сыӧ став сӧветскӧй да профсоюзнӧй работникъяс, йӧзлӧн медся паськыд массаяс, кодъяс занятӧсь хозяйственнӧй да культурнӧй строительство став отрасльясын, и медводз, йӧз финансовӧй системаысь, кодi обязан практическӧя пӧртны оломӧ народ интересъясын, миян социалистическӧй рӧдина интересъясын народнӧй доход перераспределитан тайӧ грандиознӧй программасӧ.

Бюджет должен лоны и лоӧ пӧртӧма оломӧ! Талы порукаӧн—миян народлӧн помтӧм доверие став мероприятиеяс дiнӧ, кодъяс нуӧдсьӧны мудрӧй большевистскӧй партияӧн да сӧветскӧй правительствоӧн, миян героическӧй народлӧн—созидательяс народлӧн—социализм странаса гениальнӧй кормчий—великӧй Сталин дiнӧ беззаветнӧй радейтӧм. **(Бурнӧй, дырнюжалан аплодисментъяс, ставӧн сувтӧны, овация. Горӧдӧмъяс: „Ура!", „Med олас Сталин ёрт!").**

БОЛЬШЕВИСТСКӦЯ ЗАВЕРШИТАМ

ТУВСОВ КӦДЗА

Босьтны пример водзын-мунысьяслысь

ВИЗИНГА, 1. (Телефон пыр, асланым корреспон.). Сыктыв районын тавося тулысын план серти колӧ кӧдзны зерновӧй 55,5 сюрс гга, талунъя лун кежлӧ кӧдзӧма 5.244 га. Шабдi кӧдзӧма 895 га (план—1.400 га).

Межадор сиктса „Партизан" колхоз помалiс став кӧдза. Помалiсны кӧдза сiдзжӧ Визин сиктса колхозъяс „Переход", „Изъя гӧра", „Правда севера", „Трактор" да „Красная заря". „Трактор" колхозын комсомолка Бугаева ёртлӧн звено кӧдза уджъяс вылын лунся норма пыртыртiс 200 прӧчент вылӧ.

Куниб сиктсӧвет улын кӧдзя медводзын помалiс „Югыд туй" колхоз, кӧнi председательӧн уджалӧ комсомолец Старцев ёрт.

Визин МТС-са тракторнӧй отрядъясысь медбура уджалӧ Волсяса отряд, кӧнi бригадирыс Мальцев ёрт. Тайӧ отрядын 3 нылка трактористка. Быд трактор вылӧ тайӧ отрядын гӧрӧма 55 гектарӧн. Бура уджалӧ сiдзжӧ Мамонтов ёртлӧн отряд (Визинса колхозъясын). Тайӧ отрядын гӧрӧма 52 гектарӧн трактор вылӧ.

Юркин.

Комсомолецъяс мунӧны водзын

Пезмӧг сиктса (Шойнаты район) „Кыа" колхозын тувсов кӧдза нуӧдӧмын активнӧя участвуйтӧны комсомолецъяс. Комсомолка Надежда Кутькина гӧрӧм кузя лунъя нормаяс пыр пыртӧ содтӧдӧн. Май 24 лунӧ сiйӧ гӧрис 0,92 гектар. Комсомолецъяс пример серти бура уджалӧны и несоюзнӧй томйӧз. Димитрий Киселев быд лун шӧркодя гӧрӧ 0,7 гектар. Татшӧм жӧ петкӧдласъяс сетӧны и мукӧд несоюзнӧй томйӧз.

Турьев,

„Кыа" колхозса председатель.

Гӧри 1,6 гектар

Таво ме лӧсьӧдча мунны славнӧй Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армия радъясӧ. Матын нин сiйӧ срокыс, кодӧс сэтшӧм ыджыд радлунӧн виччысьӧны мекӧд ӧти арлыдаяс да виччысся ме ачым.

Краснӧй Армия радъясӧ мунтӧдз ме кӧсъя стахановскӧя уджавны аслам колхозын. Тувсов кӧдза заводитчӧмсянь ме пыр уджала гӧрӧм вылын. Май 25 лунӧ ме петкӧдлi медся ыджыд удж производительность. Тайӧ лунас кык вӧлӧн ме гӧри 1,6 гектар 0,6 гектар норма дырйи.

Ме водзӧ кута уджавны нӧшта бура.

Пантелеймон Юркин.

Слӧбӧда сиктса „Чарла да мӧлӧт" колхоз.

Комсомолецлӧн бригада передовӧй

Куниб сиктса (Сыктыв район) „Выль сикт" колхозын медся водзын мунӧ коймӧд номера бригада, кӧнi бригадирыс комсомолец Г. М. Сыскин ёрт. Сыскин ёрт аслас бригадаын котыртiс бур уджбригада помалiс нин гӧрӧм.

Бригадаса шленъяс лунъя нормаяс быд лун тыртӧны содтӧдӧн. Комсомолец А. И. Старцев ёрт шӧркодя гӧрӧ 0,90 гектарӧн, Мария Старцева—0,95 гектарӧн.

А. Старцева.

СНИМОК ВЫЛЫН: Вольдiн НСШ-са (Кулӧмдiн район) велӧдчысьяс-затейникъяс Ида, Лена, Роза, Нина, Саня, Саня, Настя, Олимпия Уляшеваяс да Миша Уляшев лӧсьӧдчӧны самодеятельнӧй рыт кежлӧ.

◆ ◆ ◆

Китайын военнӧй действиеяс

ЦЕНТРАЛЬНӦЙ КИТАЙЫН

Хубэй провинцияын китайскӧй войска нуӧдӧны наступление Аньлуса японскӧй позицияяс вылӧ (Ханьшуй ю асывввыв берег вылын). Карсӧ кытшалӧма китайскӧй войскаӧн.

Аньхуэй провинцияын китайскӧй партизанъяс тӧдлытӧг уськӧдчисны японскӧй гарнизон вылӧ, кодi вӧлi расположитчӧма Лучжоу окрестностьясын. Партизанъяс сотiсны японскӧй казармаяс, босьтiсны уна боеприпасъяс да вӧтлiсны карысь японскӧй гарнизон.

Хубей провинция войвыв юкӧнын китайскӧй войскаӧс кытшалан план провалкӧд йитӧдын тайӧ провинцияса японскӧй вынъясӧн командующӧй кыпӧдiс ходатайство Токиоын военнӧй министр водзын шуйга да веськыд флангъясӧн командующӧйясӧс, наӧн операцияяс нуӧдан план, кодӧс вынсӧдӧма военнӧй министерствоӧн, оломӧ пӧртӧмысь кывкутӧмӧ кыскӧм йылысь.

ВОЙВЫВ КИТАЙЫН

Шаньси провинция войвыв юкӧнын японскӧй войска май 13 лунӧ нуӧдiсны Утан районын китайскӧй позицияяс вылӧ наступление. Вит сутки чӧжся ожесточеннӧй бой бӧрын японецъяс, сюрсысь унджыкӧс вiйӧмӧн да ранитӧмӧн воштӧмӧн, вешйисны исходнӧй позицияяс вылӧ. Китайскӧй войскаӧн босьтӧма куим орудие, 40 пулемӧт, 300 винтовка, 150 вӧв, 2 грузовик да уна боеприпасъяс.

*

Шаньси провинция лунвыв юкӧнын, Ичэн районын пулемӧтнӧй биӧн вӧлi уськӧдӧма японскӧй бомбардировщик. Самолетлӧн команда погибнитiс.

ЛОНДОН, 31. (ТАСС). Рейтер агенство, юӧръяс вылӧ ыстысьӧмӧн, кодъясӧс получитӧма китайскӧй военнӧй властьяссянь, юӧртӧ, мый война кадся японскӧй воштӧмъяс артассьӧны 870 сюрс мортӧдз.

Испанияын фашистскӧй террор

ПАРИЖ, 30. (ТАСС). „Юманите" газет юӧртӧм серти, Алькойын (Аликанте провинция) фашистскӧй военнӧй сӧвет приговоритiс смертнӧй казньӧ республиканскӧй гвардияын вӧвлӧм вит шленӧс. Сысь кындзи, гвардияса куим мукӧд шленӧс судитӧма 20 во тюремнӧй заключениеӧ каждӧйӧс да 22 мортӧс дас кык во кежлӧ каждӧйӧс.

Германо-итальянскӧй военнӧй союз

Сӧрнитчӧмъяс, кодъясӧс тайӧ лунъясӧ нуӧдiс Римын германскӧй военно-воздушнӧй вынъяслӧн генеральнӧй инспектор Мильх, явлейтчӧны, кыдзи пасйӧ „Дейче Альгемейне Цейтунг", сӧмын германскӧй да итальянскӧй армия оружие торъя видзъяс костын уна сикас соглашениеяслы прелюдиеӧн.

1939 вося июнь 3 лунӧ 6 час рытын Партпросвещение керкаын лоӧ партбюрояcса секретарьяслӧн, парторгъяслӧн, ВЛКСМ комитетъясса секретарьяслӧн да партийно-комсомольскӧй пропагандистъяслӧн совещание пропаганда йылысь ВКП(б) ЦК-лысь шуӧм оломӧ пӧртӧм йылысь вопрос кузя.

Пырны пригласительнӧй билетъяс кузя.

ВКП(б) Горком.

Гожся спортивнӧй сезон восьтӧма

Шверник нима кросс

Тайӧ воын Шверник нима кросс вылын Сыктывкарын участвуйтiсны 500 морт. Кросс, кодӧс вӧлi нуӧдӧма май 30 лунӧ, заинтересуйтiс унаӧс. 1.500 саяс морт сыктывкарса учаялысь йӧз, волiсны видзӧдны традиционнӧй кросс мунӧм.

Спортивнӧй праздник заводитчӧ граната шыблалӧмӧн. Та бӧрын нуӧдсьӧ ныббабаяслӧн 500 да 1.000 метра вылӧ кросс. 500 метр вылӧ кроссын первой местаяс босьтӧны Торопова, Ситкарева, Забоева да мукӧд ёртъяс. 1.000 метра вылӧ кроссын первой местаяс босьтӧны Башлыкова, Лыткина, Боровкова ёртъяс.

Мужчинаяс пӧвсысь 1.000 метр вылӧ победительясӧн петiсны Поляков, Чукичев, Оверин ёртъяс. 5.000 метр вылӧ кроссын первой места вылӧ петiс Хлопин ёрт.

Граната шыблалӧм кузя тӧдчана результат сетiс Елькина ёрт, кодi шыбытiс 32 метр вылӧ. Организационнӧй подготовкалысь образец петкӧдлiс фельдшерско-акушерскӧй школаса физкультурнӧй коллектив.

М. Бессонов.

ПОЛЬШАЛӦН ДАНЦИГСКӦЙ СЕНАТЛЫ НОТА

ВАРШАВА, 31. (ТАСС). Кыдз нин юӧртсьылiс, май 20 лунӧ данцигскӧй фашистъяслӧн толпа оружиеӧн да гранатаясӧн киясын уськӧдчис Кладовоын (Данциглӧн Восточнӧй Пруссиякӧд граница дорын) польскӧй таможеннӧй инспекторъяслӧн керка вылӧ.

Данцигын Польшалӧн генеральнӧй комиссар Ходацкий тӧрыт вручитiс данцигса сенатын президент Грейзерлы нота, кодын инцидент вӧсна став кывкутӧмсӧ возлагайтсьӧ данцигскӧй властьяс вылӧ.

США да палестинскӧй вопрос

ВАШИНГТОН, 31. (ТАСС). США-са генеральнӧй секретарь Хэлл, конгресса уна шленъяс запросъяс вылӧ специальнӧй письмӧӧн вочавидзӧмӧн индiс, мый США информируйтiс Англиялы Палестинаӧн американскӧй народлӧн заинтересованность йылысь. Хэлл заявитiс, мый США-лӧн тайӧ вопрос кузя позиция эзвежсьы кольӧм вося октябрь тӧлысьсянь, кор государственнӧй департамент кӧсйысис примитны став колана мераяс Палестинаын американскӧй правоӧс да интересъяс дорйӧм могысь.

Отв. редактор

И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты „Коми комсомолец". Телефон: 5—01.

Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на 1 мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 1449. Типография Наркомместпрома Коми АССР.